

Секція: Економіка, організація і управління підприємствами

НОВИЦЬКА ОЛЬГА ВАСИЛІВНА

аспірантка кафедри підготовки менеджерів

Вінницький національний технічний університет

м. Вінниця, Україна

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ПРАЦІ В ПРОЦЕСІ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Основне завдання економічної теорії - дослідження об'єктивних економічних закономірностей еволюції людської цивілізації. Істотна роль при цьому відводиться проблемам, пов'язаним з розумінням ролі праці, і ставленням до неї членів економічних спільнот. В сучасній соціально-економічній ситуації необхідна творча новаторська праця, здатна забезпечити прорив в майбутнє. Вона повинна стати предметом особливої соціальної цінності, престижу, основним засобом і умовою як суспільного розвитку, так і удосконалення особистості людини [1].

Безпосередній вплив на процес інтелектуалізації має ринок праці, який в умовах сьогодення України характеризується значними структурними і динамічними змінами, посиленням конкурентної боротьби підприємств за залучення кваліфікованого персоналу, формуванням нових вимог до персоналу працедавцями.

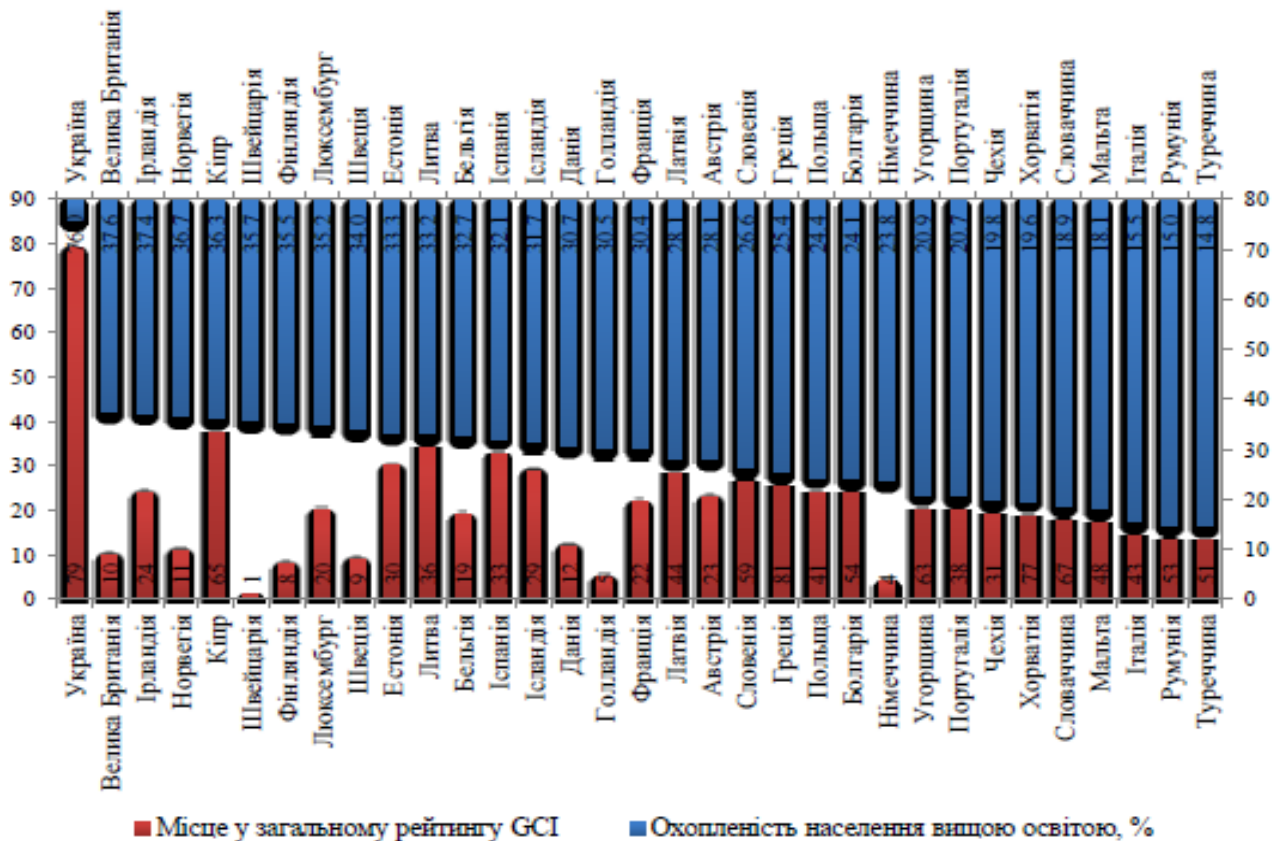
Економісти під інтелектуалізацією праці розуміють збільшення питомої ваги розумових функцій (управління, контроль, налагодження) в структурі трудових зусиль працівника на основі НТП, підвищення кваліфікації та культурно-освітнього рівня. Якщо глибше розглянути цю економічну категорію, то інтелектуалізація праці не є одним із виробничих факторів. Вона є чинником, що якісно підвищує продуктивність, сприяє зародженню та впровадженню нових ідей, пришвидшує і примножує цю діяльність, тобто є тільки інтенсифікатором.

На практиці процес інтелектуалізації суспільної праці відбувається наступним чином: ринок праці поступово звільняється від некваліфікованої робочої сили з низьким рівнем доходів, нездатної піднятися з низького професійного рівня [2].

Державна політика розвитку трудових ресурсів вищого типу розподіляється на два етапи: підготовка трудових ресурсів у системі традиційної освіти (дошкільні установи, школи, коледжі, вузи) і подальша професійна спеціалізація та перепідготовка кадрів у власних наукових та навчальних центрах, а також спеціалізовані курси. Така державна політика за умови її вдалої реалізації здатна дати значний ефект у нашій країні.

В умовах глобалізації інновативність і розвиток конкурентоспроможності економіки можливо підтримувати лише за наявності якісної системи освіти та високої якості людського капіталу.

Рис. 1-Рейтинг країн за охопленістю населення вищою освітою, 2015 р.

Про невикористаний потенціал українських закладів вищої освіти надавати випускникам запитаний сучасною економікою рівень знань і навичок свідчить той факт, що, враховуючи майже 76-відсоткову охопленість населення вищою освітою¹, за індексом глобальної конкурентоспроможності (GCI) Всесвітнього економічного форуму Україна за 2015–2016 рр. посіла лише 79-е місце серед 140 країн (Рис. 1).

Незважаючи на високі позиції України за рівнем охоплення населення вищою освітою (14-те місце зі 140 країн, після Греції, США, Фінляндії, Німеччини та ін.), її якість залишається невисокою (54-те місце), що йде всупереч кількісним показникам (Рис. 2). За наведеним рейтингом найменш розвиненою в Україні є сфера управлінських шкіл (менеджменту, бізнес-шкіл), що призводить до нестачі висококваліфікованих управлінців і неефективності управлінських процесів. Показники професійної підготовки під час роботи вказують на низьку фаховість кадрів і відсутність постійного підвищення кваліфікації та навчання впродовж життя [3].

Рис. 2-Місце України в рейтингу глобальної конкурентоспроможності 2015-2016 рр. за складника «Вища освіта і професійна підготовка»

Процес інтелектуалізації виробництва об'єктивно вимагає підвищення використання персоналу підприємства як носія основних потенційних можливостей розвитку економіки. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що вплив процесу інтелектуалізації праці на систему виробничих відносин проявляється таким чином:

- ✓ змінюється роль та якість людського капіталу;
- ✓ відбуваються зміни в суспільному поділі праці;
- ✓ формується висока інноваційна здатність робочої сили;
- ✓ змінюється характер трудових відносин.

Отже, інтелектуалізація праці є визначальним чинником забезпечення конкурентоспроможності підприємств, економічного розвитку України, формування постіндустріального (інформаційного) суспільства.

Література:

1. Новожилова Н. В., Смирнов В. В. Интеллектуализация труда в системе производственных отношений //Аудит и финансовый анализ № 3, 2008//ФГОУ ВПО «Чувашский государственный университет имени И. Н. Ульянова». С 1-10.
2. Думанська В. П. Інтелектуалізація праці — пріоритетний напрям розвитку економіки України / В. П. Думанська // Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. / ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; редкол.: О. О. Беляєв (відп. ред.) [та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2007. С 242-249.
3. Eurostat, Global Competitiveness Report (2015-2016). Режим доступу// <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/>